

MENTE ET MALLEO GŁÓWNEGO GEOLOGA KRAJU

Rozporządzenie UE w sprawie surowców krytycznych

Krzysztof Galos¹

W dniu 23 maja 2024 r. weszło w życie *Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1252 z dnia 11 kwietnia 2024 r. w sprawie ustanowienia ram na potrzeby za pewnienia bezpiecznych i zrównoważonych dostaw surowców krytycznych* (tzw. *Critical Raw Materials Act – CRMA*). Celem tego rozporządzenia

jest poprawa funkcjonowania rynku wewnętrznego UE poprzez ustanowienie odpowiednich ram służących zapewnieniu dostępu do bezpiecznych i zrównoważonych dostaw surowców wyróżnionych w Rozporządzeniu jako surowce krytyczne (34 surowce) oraz surowce strategiczne (17 spośród 34 surowców krytycznych). Surowce te zostały uznane za niezbędne do przeprowadzenia szeroko rozumianej transformacji energetycznej i cyfrowej. Listy tych surowców będą aktualizowane co trzy lata.

Poprzez wprowadzenie Rozporządzenia CRMA Unia Europejska chce wzmocnić swój łańcuch wartości surowców począwszy od wydobycia kopaliny, poprzez ich przeróbkę, przetwarzanie metalurgiczne i rafinację, a na wykorzystaniu gospodarczym i wreszcie recyklingu kończąc.

Ważnymi elementami Rozporządzenia CRMA – w odniesieniu do surowców krytycznych czy też strategicznych – są m.in.:

- ❑ realizacja projektów strategicznych obejmujących etap górniczy i przetwórczy, a także recykling surowców strategicznych;
- ❑ zwiększenie zdolności monitorowania ryzyka dostaw surowców krytycznych;
- ❑ zapewnienie skoordynowanych wysiłków na rzecz gromadzenia zapasów strategicznych tych surowców;
- ❑ sprzyjanie zrównoważonym inwestycjom i zrównoważonemu handlowi dotyczącym tych surowców.

Rozporządzenie CRMA wskazuje poziomy odniesienia dla zdolności UE w ramach strategicznego łańcucha dostaw surowców oraz dywersyfikacji ich dostaw do UE do 2030 r.:

- ❑ Zdolności wydobywcze kopaliny do produkcji surowców strategicznych na terenie UE mają

odpowiadać co najmniej 10% zużycia tych surowców w UE;

- ❑ Zdolności przetwórcze tych surowców mają odpowiadać co najmniej 40% ich zużycia w UE;
- ❑ Zdolności recyklingu tych surowców mają odpowiadać co najmniej 25% ich zużycia w UE;
- ❑ Import z jednego państwa trzeciego nie może przekraczać 65% rocznego zużycia w UE każdego surowca strategicznego, na dowolnym etapie jego przetwarzania.

Wprowadzana instytucja projektów strategicznych ma zapewnić wzrost produkcji wewnętrznej surowców strategicznych w UE, poprzez przyspieszenie i uproszczenie procedur wydawania odpowiednich pozwoleń (27 miesięcy dla projektów górniczych i 15 miesięcy dla projektów dotyczących przetwarzania i recyklingu), a także rozwój instrumentów wsparcia (także finansowego) takich projektów. Możliwa jest także realizacja takich projektów w państwach trzecich, z którymi UE lub państwo członkowskie UE posiada umowy o współpracy.

Rozporządzenie CRMA zawiera także wymagania dotyczące m.in. realizacji Krajowego Programu Poszukiwań Surowców Krytycznych (w ciągu 1 roku od wejścia w życie rozporządzenia), wdrożenia odpowiednich elementów monitorowania krajowego rynku surowców krytycznych oraz projektów z nimi związanych, oraz zapasów surowców strategicznych (w ciągu 2 lat), przeprowadzenia ocen potencjalnego odzysku surowców krytycznych z odpadów wydobywczych oraz stworzenia bazy takich obiektów (w ciągu 3 lat).

Celem zarządzania wszystkimi aspektami związanymi z Rozporządzeniem CRMA wprowadza ono instytucję Europejskiej Rady ds. Surowców Krytycznych, w skład której wchodzi przedstawiciele wysokiego szczebla z każdego państwa członkowskiego UE oraz ich zastępcy. W przypadku Polski takim przedstawicielem jest Główny Geolog Kraju. Pierwsze posiedzenie rady odbyło się w Brukseli w dniu 23.05.2024 r. Zgodnie z rozporządzeniem, dla realizacji zadań szczełowych rada utworzy kilka podgrup, m.in. w zakresie: finansowania projektów strategicznych, służby geologicznej, promocji rozwiązań gospodarki o obiegu zamkniętym, gromadzenia informacji i monitorowania rynków surowców krytycznych, gospodarowania zapasami surowców strategicznych.

¹ Ministerstwo Klimatu i Środowiska, ul. Wawelska 52/54, 00-922 Warszawa